

Predplata van Šibenika na tromjeseč 3 K. — na pol godine 6 K.

Predplata u Šibeniku sa donošanjem lista u kuću jednaka je kao i van Šibenika.

Poljedini broj stoji 6 para.

HRVATSKA RIEČ

IZLAZI SVAKE SUBOTE U ZADRU

Predplata i pisma šalju se Uredništvu. Ne frankirana se pisma ne primaju. Rukopisi se ne vraćaju. Oglasi, priobčena pisma, zahvale itd. uskuću se po 20 para redak — ili po pogodbi. —

Čega nam treba.

Prispodobimo li sadašnje naše obće razpoloženje prema pitanjima našeg zadrudnog i političkog života s onim, koje je kod nas vladalo pred koji desetak godina opazit ćemo čudni pojav. Onda se u obće manje o tim pitanjima govorilo i razpravljalo, a ono što se je u tom pravcu radilo, imalo je svoje vidne uspjehe. Danas se o istim pitanjima kud kamo i više govori, piše i razpravlja, navješćuje se i rad, obećava se mnogo, preporučuje se sustavno djelovanje, ali uspjeha pravog i vidljivog ili nema, ili ga je u obće malo, tako da nikoga ne zadovoljava.

Kao misaoni rodoljubi moramo tražiti tome uzroka, a mi ga nalazimo u današnjim našim nesredjenim političkim i strancarskim odnosima, koji su se eto razvili dotle, da onemogućuju svaki rad obće koristi.

Nema sumnje o tome, da se mi danas nalazimo u takim prilikama, u kojima je rad jednih paralizovan radom drugih i obratno, pa na taj način sve, što se čini, pa makar ga tu ulazila i najbolja volja i najveća iskrenost, redovito ili propada ili ne ostavlja trajnih tragova. Tako se tunaći zastoj našeg zadrudnog i političkog života, tako postaje jasno u čemu stoji zaprieka našem napredovanju. A kad ne napredujemo, onda nazadujemo.

Izkustvo nas je moglo poučiti kroz cijelo ovo zadnje vrijeme, da uz ovakove prilike i obilnosti ne čemo ništa postići, pa da se moramo već jednom svi skupa ozbiljno osvijestiti i upoznati, da nam je promieniti naše međusobno držanje, da nam je raditi svima skupa oko toga, da stvorimo takove predurvjete našem radu, koji ne će izazvati međusobnih izravica i bezkorisnih nesporazumljenja.

Pred velikim pitanjem obćeg narodnog dobra moramo svi, koji istinski narod ljubimo, postati jednaki, jednodušni.

I drugi nam narodi davaju dosta primjera o tome. Svi narodi, koji su ugroženi od svojih neprijatelja, rade i nastoje samo oko toga, da prielećuju pogibelji suprotstave sve narodne snage kao jedinstvenu silu, jer samo u tome vide snažnu moć samoobrane.

Nauka Hrvatima kao da još nije to savim jasno; rek' bi, dapače, kao da ne vodimo računa o pogibeljima, koje nam stud oko priete, te se volimo pravdati i svadnati među sobom, samo da u tom pravdanju i svadjanju dokazemo tko više i ozbiljnije radi za obće narodno dobro, a svi skupa takim postupanjem uprav gubimo i vrijeme i volju i snagu, da za nj sbljaski radimo i da se odlučno pripravimo za sve budućne borbe, koje nas neminovno čekaju!

Strancarstvo je u nas tako daleko pošlo, da čovjek, koji sa strane prati međusobno kavanje, gubi svaku podlogu, na kojoj bi se mogao orijentirati i izabrati put, kojim da se kroz to vrtino kolo srećno provuče.

Kakovo smo teško stanje stvorili svi skupa. Svi skupa nosimo odgovornost za sve nedaće, koje doživljujemo, svi skupa nosimo odgovornost što kroz toliko vremena ne pokročimo ni za pedalj napred u našim narodno-političkim i inim težnjama.

Očito je da ovako ne idje i da nam strancarske zadjevice i nadmetanja ni najmanje ne

koriste, dapače da nam odnemažu; očito je, da treba započeti nov, ozbiljan rad, — rad, u kojemu će sudjelovati sve, što u narodu može da bilo moralno, bilo mnogo, bilo fizički dopnese narodnome blagostanju i narodnoj slobodi.

Mi moramo ići za tim, da što prije proslavimo blagdan naše međusobne snosljivosti, da se otresemo svih dojakosnijih naših strancarskih kavganja i nesuglasica, te da se svi skupa što prije nadjeno složni u jednome cilju, da svi budemo htjeli i radili samo za slobodu i nezavisnost hrvatskoga naroda.

Do toga ne čemo doći, budemo li se kao lupar stiene držali dosadašnjeg običaja nadmetanja i strancarenja i klevetanja i ocrnjivanja.

Da toga nesnosnog stanja nestane, moramo se svi složiti, to mora bit svima zadaća, i onda čemo tek uspjeti u našoj borbi za cjelokupnost i slobodu zajedničke nam domovine.

Kad to postignemo, onda čemo se moći i strancarski natjecati, kako da što bolje sačuvamo ono što budemo izvostili, imajuć ipak uvijek na umu, da kao što u svemu, tako i u politici je jednodušnost često potrebita.

Jednodušnost! to je ono, čega nam treba uvijek kad se radi o obćim narodnim dobrima.

Kotarska učiteljska skupština.

ŠIBENIK, početkom listopada.

Dne 28 i 29 pr. mj. viečala je ovdje kotarska učiteljska skupština pod predsjedanjem kot. nadzornika g. S. Sinčića. Iza službe božje u crkvi sv. Franje učitelji se skupiše u dvorani građanske škole, gdje u prisutstvu kotarskog poglavara i predstavnika crkvene vlasti predsjednik Sinčić otvori skupštinu govorom, u kojem se je izoprljivo osvrnuo na ravnik i potrebu znanosti, na napredak čovječanstva i na nuždu, da i pučka škola pomoću svestrane naobrazbe nastavnika bude mogla koracati uzpored s napredovanjem drugih korisnih ljudskih ustanova, a sve za dobro naroda i domovine. Zaključio je svoj govor pozvajući po običaju sve prisutne na trokratni „živo“ caru i kralju.

Nakon njegovoga govora učitelj Belamarić predložio, da skupština brzojavno pozdravi namjestnika Marojičića i pokr. šk. nadzornika Štrölla. Kao da sve to još nije bilo dosta, učitelj Kristić predložio napose, da se pozdravi i dvor. savjetnika Tuničića.

Pročitao je za tim autaraji red za kotarske učiteljske konferencije i obavljen izbor novih zapisničara. Bijahu izabrani učitelji Marković i Skrivanić. Ovaj posljednji izjavio, da nije vješt, da nema prakse za vođenje zapisnika, a istog se popodvrat ne nadano razbolio, te ga svojevrijem zamienio učit. Belamarić.

Iza tog izbora ostaviše skupštinu pozvanici. Predsjednik najavljuje tačku dnevnog reda o načinu, kako da se udeši uzgojna pouka prama prilikama u kotaru.

Izješćuju redom: Belamarić, V. Marković, i Pačić.

Belamarićeva je radnja duga, u drugom svom dielu prema pitanju, a u cjelosti odveć nategnuta na upeu lojalne intonacije. — Markovića je radnje također duga, ali muževnija i stvarnija. Pačićeva savsim jednostrana.

U resolućijama izvjestitelji se složioše, te preko prvoga iznesoše samo one, koje se međusobno razlikovale.

Poslie podne izvjestio je D. Sirovica o ispitju individualnih osobina u pučkoj školi. Izjavio je odmah, da je namjeravao stvar obraditi što izoprljivije, ali da mu nije preostalo vremena, a još manje volje za to. S kojeg je to uzroka bilo, rekao je, da ne mari tu u skupštini iznašati.

Sve su njegove resolućije bile primljene bez ikakve promjene.

Iza njega izvjestio je g. S. Knežević o uzgojnoj vrijednosti liepih štiva. Njegov izvješće slušala je skupština napeto i s osobitim interesom, jer je

zbilja bilo izragjeno krasno, a ponajviše na osnovi samog izkustva. — Uz male preinake poprmljene su sve njegove resolućije, kojima je Sirovica pridodao još jednu s obzirom na građanske škole. Njegova radnja dobila je pohvalu ciele skupštine, a izvjestitelj je umoljen, da ju odštampa u „Učit. Glasu“.

Drugoga dana nakon pročitana zapisnika Sirovica je požalio, što nije prvog dana bio na početku sjednice, kad su izneseni bili predlozi o brzojavnim pozdravima. Reče, da bi bio ustao proti tim predlozima, dapače da bi bio iznio protupredlog, da je bio prisutan. — Predlani — prigodom Handeleove afere on je svojim predlogom na kot. konferenciji, koji je tražio, da se brzojavno pozdravi samo pokr. škol. nadzornika išao i za tim, da se već jednom ukine taj suvišni običaj pozdravljanja i onda se je zbilja bio ukينو, i lije ga trebalo opet uesti. — Prekidan od predsjednika nije mogao da dalje obrazloži svoje mnjenje, pa je prešao na svoj predlog, da se preko saborskog predsjednika zahvali cieleme narodnome zastupstvu na zauzimanju oko poboljšanja ekonomskog stanja učiteljstva. — Predlog je primljen jednoglasno.

Zatim je g. Karadžole izvjestio o načinu, kako će učiteljica što bolje zaljubiti učenice u kućanstvo. Njegova je radnja bilo vrlo marno izradjena, a resolućije su bile tako zgodne, da su bile primljene bez ikakvih preinaka.

G. Karadžole je odmah nakon toga držao praktično predavanje o 24. štivu III. čitanke. I to je liepo ispio, tako da mu je skupština na cieleme njegovom konferencijalnom radu izrazila svoje priznanje. Zatim je g. Petranović čitao svoje izvješće o potrebi, da se predestri raspored školskih satova, da ga se savim reformira. O istoj točki izvjestio je i g. Knežević. Oha su izvješća bila vrlo zanimljiva, tek što je ovaj Petranović bio osnovan na praktičnijim i izvedljivijim pretpostavkama.

Poslie podne prešlo se na razpravu o resolućijama toga pitanja, te su usvojene one g. Petranovića, kojima se zagovarao zavedenje Zimmermanneove osnove o ekonomiji vremena u školama.

Pri obćim i posebnim razpravama svih ovih važnih točaka bilo je obilnog učestvovanja sa strane učitelja, koje je doprinelo uspješnom njihovom rješenju i valjano sastavljenim resolućijama. Prešlo se za tim na izbor člana za nastajnu pokrajnsku učiteljsku konferenciju. Svi glasovi skupštine — osim jednoga — bijahu dati učitelju D. Siroviću, koji se je skupštini nakon izbora liepo zahvalio i obećao, da će ne samo kao izaslanik, već u obće uvijek, a osobito kao urednik „Učit. Glasa“ zauzimati za dobro školstva i učiteljstva, u čemu ga nitko ne će moć zapriječiti. Skupština je njegove iskrene i srdačne riječi pozdravila pljeskanjem i buranim „živo“!

Nakon toga prešlo se na izvješčaj o stanju kotarske učiteljske knjižnice, o čemu je izvjestio predsjednik iste g. J. Karadžole, te predložio knjige, koje će se nabaviti za knjižnicu kroz iduću godinu. Predlog je bio primljen. Sliedio je onda izvješčaj o stanju kotarske gospodarske zadruge, pri čemu je izvjestitelj Karadžole iztakao, kako ta zadruga nema više prava na obstanak po § 18 svog pravilnika, jer ne broji nego samo 4 člana: predlaže za to, da bude razpuštena, a da o njevoj imovini nije potrebe ista odlučivati, jer je na prosto i nema. Predlog je primljen.

Na to predsjednik dozvoljuje rječ g. D. Siroviću, koji van dnevnog reda skupštine predložuje istoj važnost i potrebu organizacije učiteljstva u Dalmaciji. Spominje sve, što je u tom pravcu već kazao urednik „Učit. Glasa“, a onda iziće prieku nuždu o osnivanju „Učiteljskih društava“ za koja je već priobčio u istom listu i odnosa društvena pravila. Skupština prima na ugodno znanje i uvaženje njegove razlaganje, kao što i njegov predlog, da se izabere promieteljni odbor od 3 lica, koji će u tu svrhu poradići za pokrenuće i osnutak „Učit. društva“ u kotaru šibenskom. Izabrani su Petranović, Sirovica i Karadžole.

U odbor, koji ima da pripravi dnevni rad za buduću kotarsku učiteljsku skupštinu izabrani su Škarka, Petranović i Marković Vieko.

Iza kako bje pročitani i zadnji zapisnik sjednice, predsjednik zaključio skupštinu govorom, kojim je pohvalio rad i nastojanje njezinih članova i preporučio im mar i poštvrtnost za buduću rad na ko-

rist škole i pučke prosvjete. — Tako je završena i ova kotarska učiteljska skupština, samo što je ovog puta za njom uslijedilo nešto, čega nije prošlih godina bilo. Nastojanjem gg. Škarpce, Novaka i Sirovice uspjelo je, te su učitelji iste večeri imali svoju skupnu večeru u „Hotel-u de la Villa“, pred kojim je ukinu u počast ugledna obćina poslala „Šibensku glazbu“ da koncertira. Na toj počasti učitelji su naročitim odaslanstvom zahvalili ugledu gospodinu načelniku. Koncert se je vrlo ugodno dojmio učitelja jer je program bio od samih hrvatskih i slavenskih komada i jer su ga glazbari zbilja liepo odsvirali.

Na večeri bilo je sve srdačno, skladno, a veselo, da nije moglo bolje. S večerom su učitelji bilo vrlo zadovoljni, što služi na čast g. Kovačeviću, vlastniku hotela. Poslie večere naredilo liepe zdravice, o kojima, kad bismo htjeli napose pisati, ne bismo nikad svršili. U svima je odjeknuo rodoljubni zanos i kolegialna ljubav. Skupljen je i liep prilog na korist družbe sv. Cirila i Metoda.

Okolo po noći učitelji se i učiteljske razidjose i ponieše slobom liepu i sladku uspomenu na ova dva dana, kad se u Šibeniku sastao i obnovio na osobit način međusobne svezve ljubavi i štovanja.

Neka učiteljstvo našeg kotara tako uztraje, neka se sve to više i bolje međusobno upozna, a onda će moći bolje da poradi za svoje dobro i za dobro škole, u koju narod polaže toliko liepih nada.

I još političke dangube.

Dok iredenta buci u Rimu, Florenci i po ostalim gradovima Italije, dok se klice talijanskog iznastajanja, dok se u Italiji i po svaki način ozloglasivaju i klevetaju, dok naši talijanski sve to podžuju, ima u nas listova koji se ponizivaju iziće ljubav Hrvata prema Talijanima i prema Italiji te još pozivaju Talijane u savez hrvatsko-talijanski.

Mi smo ovo djelovanje prozvali političkom dangubom, i prem nas nije volja prema talijanima niti jednom rieću ponizivati svoju narodnu čast i ponos, i prem ne odobravamo takvo ponizivanje, opet ostajemo pri nazivu, da je politička danguba svako razpravljanje sa Talijanima.

A da je i danguba i ponizivanje najbolje nam dokazuju isti Talijani, jer oni ne samo da nas mrze nego oni nas od svega srada preziru, uprav onako kako oni znadu. A da taj prezir prodje u mase, u javno mnjenje Italije, u krv svakog Talijana, za to se brigaju na onaj isti način kao što su se brigali za njihove borbe proti Austriji. Onda se klevetalo, izmišljalo, ozloglasivalo Hrvate na podlozi poeste neistinijol kao što i danas. A to se ne radi iz neznanja nego posve sustavno, hotimično, iz busije, klevetom, jer je taj način Talijanu urodjen; jer je on po krvi i po naravi urotnik koji upotrebljava svako sredstvo dok mu u tmcici ne uzmogne zasjati u ruci nož.

I u istinu Talijan i danas klevetaje, ozloglasiva, izmišlja svakakove zločine proti narodu hrvatskomu i to čini znajući da laže, da klevetaje, da izmišlja, on t čini uprav razbojnički, jer mu je takova narav i jer u potaji oštri nož kojim boće da u dobroj prigodi naravi na Hrvatsku i da ju zakolje.

Jest, današnja talijanska halabuka nije drugo nego politički manevar, to je ona poznata stara radnja iredente. To je težnja za svojim našim žalima.

Kakova je ta radnja dokaziva djelovanje talijansko, koje se zreali iz pisanja njihovih

listova. „Tribuna“ jedan od najplivnijih talijanskih listova orako o nami piše:

„Interesantno je pogledati — kaže taj list — kako se u zoologiji neke životinje drže uvijek jednake hrane. Ima životinja, koje se hrane kostima, ima takih, koje se hrane lještinama, a ima i takih, koji se hrane živim mesom. Hrvati imaju aristokratski trbuh, i osjećaju da im se za život hoće mesa plemenita i fina, koje je kroz vjekove sazrivalo. Oni su Lukuli u životinjskome svijetu, a u evropskoj šumi idu u lov uvijek na tielo talijanske. Krvoločni su. U Italiji sa Haynauom na čelu bili su lupeži i ubojice. A malo godina zatim, slavni potomci krvoloča i lupeža u Italiji — počinju pripovijedati o nekakvoj svojoj narodnosti i snivaju o prevlasti nad drugim narodima. Je li to napredak? Možda — ali ja držim da je pojam narodnosti morao pasti veoma duboko — ako i Hrvati mogu o njoj govoriti.

Svak zna, kako je svršio Haynau, njihov dolni vođa. Najprije su ga slavili u stihovima i u prozi svi austrijski pjesnici i državnici: da je on sablja, koja će izdričati rak-ranu talijanstvu, zatim je postao sam neugodan svojem gospodar, koji mu je dao jedan milijon za plaću i odputio ga. Otjeran iz one zemlje, kojoj je služio — gdje da nađe utočišta? Iz Ugarske mora da bježi, jer mu seljaci pale polja i kuće. Pa i sam bjege ne može da ga spasi, jer onaj krvoločni izraz njegova lica pozna svatko. U Londonu ga prepoznase u jednoj prodaji piva, te na njega navali svijetina, iščuskase ga, iščupase mu bradu, rastegase mu odjelo: a kad je austrijska vlada tražila od Palmerstona, da joj dade zadovoljštinu, što je engleski narod popljavao jednog austrijskog generala — Palmerston je odgovorio, da joj to ne da. Što je ostajalo krvoloču? Ništa drugo nego da crkne. I crknuo je sam, ostavljen od svakoga, kao pas, u jednom hotelu. Tako je svršio taj vođa Hrvata u Italiji: ali Hrvati su ostali. Austrija nastoji, da Haynau-u zatara ime u povjesti; i o njemu nema u školskim knjigama ni spomena; ali Hrvatima dopušta i danas, da taj napodijeli elemenat u monarkiji vrijeđaju i tare njezine podanike Talijance.

Italija ne može zaboraviti ni oprostiti najmravnijem elementu u habsburškoj monarkiji, te pozivlje Austriju neka s hrvatskim narodom učini ono, što je učinila s vođom hrvatskih četa u Italiji. Neka ga izloži kao i Haynaua preziru i mrzjini naroda i neka ga smlavi. Tada će njezina ljaga u Italiji biti izbrisana iz povjesti.

Dakle po „Tribuni“, a to će reći po javnom mnenju Italije, mi smo ljudožderi, koji smo razbojnici, koji smo poješli cijelu Dalmaciju, pola Istre, jedan dobar dio Trsta. Ove lupeže valja uništiti, ozloglasiti, valja ih činiti da crknu kao što je crknuo vođa lupeža Haynau prezren od cijeloga svijeta.

Tu ulogu uništavanja Hrvata trebalo bi da za čas preuzme Austrija, ako će da njezina razbojnička ljaga u Italiji bude izbrisana iz povjesti.

Na taj način Talijani, najprezreniji živalj po cijelom svijetu, uvijek apeliraju na povjest, na simpatije svijeta, na moralnu stranu tih simpatija i na njihovu podporu u civilnom svijetu. Za cionu te simpatije Austrija bi morala podaviti Hrvate i onda predati ove zemlje Italiji. Za cionu te simpatije mi isti bi morali *see obnoviti i sve žrtvovati* t. j. mi bi morali sami sebe daviti.

Davljenje Hrvata „Tribuna“ zahtijeva dakle od Austrije, dočim organ talijanaša „Dalmata“ zahtijeva od nas samih da se sami podavimo; sve moramo *žrtvovati* ako ćemo da nad našim lještinama zadobijemo simpatije Italije — one Italije koja od Austrije zahtijeva, i opet u ime te simpatije, da nas podavi.

U ime te talijanske simpatije ustaje i neki Dr. Božić, talijance iz Dalmacije, a čigov je djed iz Hercegovine, pa zahtijeva od Hrvata da Talijanima *porvrate oteto*, jer jedino tada će im Talijani oprostiti.

Dr. Božić je mogao poći i korak dalje pa reći, da su Hrvati lupeži i razbojnici, koji su Italiji oteli Dalmaciju, dakle da to oni moraju povratiti ako će da zadobiju simpatije Italije i oproštenje.

Dr. Božić je mogao poći i dalje pa zahtijevati da mi Hrvati budemo robovi Italije, pa da nas ona na ime oproštenja okuje u galijam, da nam ona uništi šume, omulji rijeke, razara gra-

dove, razbaci grobove, srusi kule i otuče svaki nadpis, svaki trag koji sieća na Hrvate.

Jest, Dr. Božić je mogao sve to zahtijevati, jer on valja zna da su to plodovi one kulture, koju on toliko uzveličava u Dalmaciji i kojoj se je on toliko priključio.

Poslje toga Dr. Božić je mogao zahtijevati da se onaj šaćica talijana, koje su Mlečići i Austrija amo doveli, dade vlast da čine što hoće i kako hoće sa našim pučanstvom, neka nas dave i gule po miloj volji kako su i prije činili.

Ali neka Dr. Božić i „Dalmata“ i svi Talijani znadu, da su Hrvati skupim novcem i velikim trudom odkupili svoju zemlju od razbojnika i lupeža i neka znadu da Hrvati imaju još mnogo toga da odkupe i da će ona šaćica Talijana u Dalmaciji još mnogo toga da povati svojim pravim gospodarima.

Ali Niemec? Ali prodiranje njihovo na Balkan?

Bože veliki! Ta mi se od Niemca možemo bolje obraniti sami nego u društvu sa izdajničkim drugom. Ili talijanac ne plazi, ne uliziva se, ne molj Austriju da davi Hrvate?

Dakle?

Ni strah od niemca, ni želja da nam Talijan bude saveznikom, nemože Hrvate okrenuti od njihovog zvanja da postanu gospodar i svojoj kući.

I oni će to postati i proti volji i proti želji i proti nastojanju svih Talijana, pa što se govorilo, pisalo, o savezu i sličnim dangubam.

Povjest i život dokazivaju da je Dalmaciju najljepši neprijatelj Talijan. Tu činjenica Talijani u strasti otvoreno priznaju. Tu činjenicu valja da i mi dobro zapamtimo i da se prema njoj vladamo, a govoriti o savezu sa otvorenim neprijateljem, pred njim se ponižavati, u najboljem slučaju nije nego štetna politička danguba, koja treba da prestane i kod gospode oko splitske „Slobode“.

I još za omladinski listić kod nas.

Kaj gvozdje dok je vrme.

Sa zanimanjem pročitaš nepoznančica mi, zar psendonima, Dragomira Kresimirovića zgodan članak u 41 broju „Hrvatske Riječi“, „Jedan predlog“, koji se bavi o toli miznom pokrenuću omladinskog lista kod nas. Neka je čast i hvala vrlome piscu na onakovu članku, a po gotovu i za to, što ga nije iznio u našem stručnom listu nego u političkom tjedniku i time zainteresovao i širu čitalačku publiku za tako važnu stvar.

Mi vidimo da svaki stališ nastoji, da svoje bilo teševine, bile potreboće što moguće više uzdrži na dnevnom pitanju i da tako i zanimani i nezanimani svijet bude na neki način hotimično upozoren na to. Za pitanja aktualne naravi svak se rado zanima. Učiteljska i u opće sva vaspitna pitanja, ne zanimaju nas danas samo po zanatu ugojitelja, nego su pitanja kojima punim pravom posvećuju pažnju svi oni koje interesuje zdrav odgoj naroda i njegov napredak. Svo ono dakle što zasjeka u učitelstvu i odgajanje mora da prijana k sreću svakoga tko se oboje *rodoljublje* smatra. Umjesno je dakle bilo da se u javnom novinstvu med ostalim govorovi i o listu koji bi imao da našoj omladini bude prijateljem i poučiteljem, onako, kako je dostojno i uspješno već izvedeno kod ostalih naroda pa i naše najbliže braće i susjeda.

Sjećam se kad sam za uređnikovanja pobratima Nikolića na „Učiteljskom Glasu“ iznio odljki članak „Omladinski listić kod nas“, te i ja poput Kresimirovića završio apelom na „Savez“ i pozvao ga, ko što dragi dragu zove, da najdale od početka listopada one godine (a bilo je to, ako, Bože prosti, ne lažem još u g. 1902) i on pokrene takav listić. Moje pozivanje ostalo na vrbi svirala: izgubilo se do dana današnjega. Pa i adet je kod nas u Dalmaciji jednu kroz uho, drugu mimo uho.

Više puta sam čuo sirom ove naše sretno pokrajine od braće učitelja uzdah za takvim listićem, a i mnogi roditelji i prijatelji mladeži svjesni vrijednosti odgoja izrazivali su želju da i kod nas osvrane zgodan, omladinski list. Mi ko mi, posvili, pa i za pas zadjebi, mlátili praznu slamu, pa i ostavili i... pik!

Promišljajući na sve to dogodio od uvjerenja, da mi je dužnost oduševljenjem pozdraviti cijeli članak čove Dragomira, a napose mu begunam opju

gdje iznosi, neka naši Tome vide crno mrčeno po bijelu, kako su u drugim krajevima najglasovitiji pisci, pjesnici, dramatičari i slikari progurali da podignu omladinsku literaturu, a oni u Italiji baš svojiski uprlj, da uzdrže na dostojnoj visini poznati list za njihovu volju „Il giornale della domenica“.

— Nije po tome dakle ni kod nas sve na samome „Savezu“, već bi uzanj morali svi mi učitelji, te roditelji i naši književnici upriti oko toga da i naša mladež već jednom dobije svoj prikladan listić. To je sveta dužnost „Saveza“, vlade, prosvjete, a sve po onoj nepogriješivoj „Na maglajima svijet ostaje“, ako još ta vriedi!

Poželjno je da ovo pitanje, koje na prvi mah i ne izgleda bog zna kako važnim, zainteresuje cijelu pokrajinu, te da se ostane samo ona običajna „pia desideria“, već da se ostvari, ali zbilja *ostvari*.

Poznato nam je da su ljudi oko „Saveza“ voljni da u tom pravcu učine ono što se može, pa ih najljepše pozivljemo da kroz prvi broj „Učiteljskog Glasa“ o tome reknu ozbiljnu svoju, a na nama je da je prihvatimo, i ostvarenju privedemo, pa eto nam onda kroz ova tri mjeseca što ostaju do nove godine vremena da stalno odlučimo mjesto gdje ćemo izdavati — recimo „Dalmatinski dječak“ — najgornje voljna i *maktema* urednika, skupimo učitelje i neučitelje saradnike, oduševimo te s aberemo širom pokrajine dobar sjegurim mladih pretplatnika, te turnamo naše mladeži za rimenat jabuku u nlagljane ruke. Ali hoće se požrtvovanosti i reklame sa strane naš učitelja, preporuke i pripomoći sa strane školskih vlasti, oduševljenja i odlučnosti sa strane „Saveza“, novčanog odaziva i *tačno pretpločivanja* (a ne samo predbrajanja) sa strane učenika i učeničkih roditelja, a moralne pomoći i rada sa strane budućeg urednika i budućih saradnika učitelja i neučitelja. Neka naši literati ne drže omladinsku književnost, nečim niskim, bagatelnim, dječjim, već neka promisle da se uprav tu hoće najvravnja i najdarovitija pera, kao što su i kod drugih naroda uprav takova pera podigla omladinsku literaturu do dostojne visine. Našeg neumrog Zmajevu dječca su nasla uvjekorječila, pa njihov „šika“ kroz pokoljenja biti će ljubimac hrvatske i srpske mladeži.

Dakle? — *Pitanje* je koje neće dobiti *stvarna odgovora*. — Dakle, hoće li dalmatinska mladež dobiti novom 1907 godinom svoj toli željkovani listić???

Videat... Jok, u mraku nema *videat*, nego što gdje si, da si.

Mladež svijetla želi!
Sa kniinske trgijave 1 listopada 1906.

Dorčić Vicko.

DOPISI.

Šibenik.

Izmedj tolikih neprilika, s kojima se je našemu tečaju boriti ima jedna, o kojoj još nije bilo govora. Pri ustrojenju zemljišnih knjiga naši tečajci nisu nikim bili upozoreni na tu novu, koristan ustanovu, pa tako nisu većinom ni prigledali svoje tabularno stanje, nisu ni pojma stekli o načinu, kako su te knjige udešene. Kako su pak doista uređene, o tome nije ovdje sad govora, jer je to već svakome poznato, tko ih je vidio. Navesti ćemo samo da u pokrajini imade prilični broj odlomaka gdje se je pri osnivanju zemljištaka upotrebilo kakovih 15 do 20 njesece dana. Nego, žalostno je, što naši tečajci dolaze u kritični položaj uprav onda, kad hoće da poprave ostojeće mnogobrojne pogreške u zemljištaku. Njima je to nemoguće uz sav trošak, koji su pripravni za to učiniti, a to s razloga, što kod nas ovdje u Šibeniku nema na žalost nijednog uoblašćenog privatnog mjerca, a u koliko nam je poznato, nema ga ni u pokrajini.

Pred jednu godinu dana nisu se u tome našem tečaju stvarale poteškoće, jer su e. k. sudovi izuzetno primali i naerte izradjene po mjestnim privatnim neoblašćenim mjeracima, koji su u isto doba i sudbeni vještaci, te kao takovi još najprikladniji da u prisutnosti sudbenog povjerenstva diele stanja od više čestica.

Danas je to u Šibeniku zabranjeno. Kod drugih sudova vriedi još stara praksa.

Ovakovo postupanje naravski nanosi ogromne štete našem tečaju, jer im se tim izključuje mogućnost da poprave svoje tabularno stanje, pričeti im se da na svoje stanje nadju vjeresniju, pa i da ga u potrebi prodaju.

Navest ćemo primjere: Nekijdan tečaj prodao drugome dio svog zemljišta. Pozvali privatnog mjerca, ovaj izmjerio, napravio dotični naert. Otisli k bilježniku da sklope kupoprodajnu pogodbu, ali bilježnik odgovara, da ne može toga učiniti, jer da sud ne će primiti naerta.

Prodavalac, u sjegurnosti da će dođ do nove prodajnog zemlje, počeo graditi jednu kuću, te imao silne zanoveti, jer nije sad mogao da plati radnike, morao je obavustiti radnju, i tko zna kad će je moći više nastaviti.

Drugi bio dužan te naumio prodati dio svoje oranice, da plati dug. Pogodio se, ali se oranica nije mogla prodati, ustmena se pogodba morala uništiti, jer sud ne htio primiti naerta, i tako onome žalostno ne samo da je ostao dug na vratu, koji je mogao onim dielom oranice podmiriti, već je još imao troška, a najzad je dočekao još i to, da mu je cijela oranica propala na dražbi za manju svotu, nego li je ona, za koju bi bio prodan polovinom.

Kako se vidi, ovakovo je stanje uprav žalostno, jer kao da nisu dostatne druge nevolje, s kojih danonice tečaj propada. Bilo bi željeti, da uz te nevolje ne pridodje nikad zakon sa svojim mučnicama, i da se ne čine iznimke uvijek samo za Dalmaciju.

Toli Sud koji bilježnici šalju stranke kod mjestnih e. k. mjeraca očevidnosti. Ali ovi ljudi već su i onako prepuni radnja u svojoj službi, te im ne preostaje vremena za privatne. Oni od 1 svibnja do konca listopada moraju svake godine izraditi radnje u polju po određenom planu, pri čemu im ne dotiče ni sat slobodna vremena. Kroz zimsko doba moraju biti uvijek u pisarni i spremati druge radnje na stolu, pa ako uzmemo k tome zimski nepogodna vremena, onda je jasno, da se ni zimi ne mogu baviti privatnim radom. Strankama bude od mjeraca potreba iznenada, većinom u ljeto doba, te bi morala n. pr. za diobu jedne čestice u gorštu ići da traže mjerca u Rogoznici ili u Žirje, zamolit ga, da obustavi radnju, koju je po zakonu dužan izvršiti i ići s njima dieliti zemlju.

Pri ovakvim okolnostima nema drugo, nego da bi se naša Občina, koja je u više prigoda pokazala da zna štiti i gledati korist svojih občinara, zauzela. Težak se jedino u nju uista i sjegurjan je, da će ona znati urediti ovo pitanje ili preko g. predsjednika prizivnog sudišta ili pak direktno kod ministarstva u Beču.

Neka ispoljuje, da se kompetentne vlasti za korist težaka budu zadovoljile iznimno jednim od naših najposposobnijih privatnih mjeraca, neka primaju naerte od njega sastavljene.

Prizivno sudište može se u ovom poslu sporazumjeti s g. upraviteljem e. k. mjeracem Inchostrin-om koji poznaje naše mjestne privatne mjerca, pa neka on predloži jednog, dok dođje u Šibenik kakav uoblašćen mjerac, samo neka se kako god pomogne tečaju, koji također je plaća dosta poreza i za kojega je inače teško i pretežno.

Knin.

U obćini kninskoj i njejoj okolini ovogodišnja ljetina u obće prikazuje se obilatom od lanjske. Izuzam sela, kao Kosovo i okolina, što su krupom postradala i gdje su usjevji i vinograd upravo uništeni, po ostalim mjestima, obilan je rod kukuruza i žita. Vočke su izdale mahom; tako da batvrači i praskve, koje su na glas zbog osobite tečnosti, ove godine bile su sasvim prorijedje, a nisu ni imale onake slasti kao pravnih godina. Ima u okolini dobrih vrsti šljiv, navelstilo u planinskim predjelima, ali, poglavito zbog slabih komunikacija, sprječena je eksportacija i onemogućen izvoz. Ovim se nanosi znatna šteta posjedu, Osim ovoga, potreba je, da vlasti pomognu učitelja poljodjelstva upute narodu u racionalnom gojenju voćaka, jer su one ovdje prepustene sudbini.

Narod se dosta pomogao prodajom stoke i blaga. Povoljna cijena doba je naknadila trud težaka, kako u sitnoj, tako i u krupnoj stoci.

Planinski predjeli ove obćine veoma su prikladni za posumljivanje, ali se zato od nadležnih obraća slaba pažnja. Obćina bi morala u svoje ruke preduzeti ozbiljnu inicijativu i dogovorno sa vladom početi svestranim posumljivanjem. Ako bi u prvine i našla na gdjekoje zapreke, uvjereni smo, da bi se kroz desetak godina preporodila ova liepa i prirodnim krasotama bogata krajina. O ovome važnom pitanju bit će valjda još govora, a sada ga stavljamo nadležnim na srce i na ozbiljno razmatranje.

Seoba u Ameriku počela je, da zahvaća maha i u ovom kraju, gdje od skoro nije bilo sličnih slučajeva ni želje za seobom. Našemu tečaju, samo neka se nadležni pobrine, za njegov boljtak, koji se može polpuno na domu zajamčiti, nije potrebno nikakvo selenje. Stoga, svaki rodoljub, treba da ih odvraća od težkog i pogubnog selenja.

VIESTI.

Don Frano Bulić, čuveni učenjak arheolog navršio je na 40. m. šestdesetu godinu svog života, posvećena samo blagoslovenom učenjačkom radu, da diže pravcu sa razvalini grobova i da ih otkriva mladim pokoljenjima kao nauku prošlosti za budućnost. Kao bivši ravnatelj splitske gimnazije učinio je mnogo kao nastavnik i kao rodoljub te ostavio neizbrisiva uspomenu i harnost u sreću svojih učenika. Bezbrojni čestitakama, koje mu ovim prigodom doletjase sa svih strana, pridružujemo i mi svoje, te mu od srca kličemo: *Živio! Na mnogaj!*

Vjenčanje. Danas se obavlja vjenčanje u Zagrebu bivšeg učitelja ovdješnjeg Sokola vrloga Stjepana Krasnika sa dječastom gospođicom Irmom Latz. Naše najdražnije družine.

Lična viest. Predsjednik hrvatskog sabora g. Dr. B. Medaković bio je u našem gradu četvrtak a u petak popodne, posle nego je razgledao grad, prošledio je put Splita.

Učiteljska Družva. Utjeljivo je, što su učitelji u pokrajini uvažili poticaje svog glasila „Učiteljska Glasna“ i stali ozbiljno raditi oko osnivanja svojih učiteljskih društava. U dubrovačkom kotaru, već su preduzeli za to prve korake, a i ovdje u Šibeniku na prošlim kotar. konferencijama učinjeno je isto. Sva je prilika, da se u drugim kotarima poradilo u tom smjeru, a gdje nije, biti će skoro, pa će preko ovakvih svojih društava naše učiteljske moći uspješno da pristupi i svojoj organizaciji.

Izjava zastupnika Perića. Primamo i rado uručujemo sa primjetkom da „Prava Crvena Hrvatska“ ima sada rječ:

„Slavno Uredništvo!“

Molim, izvolite blagostivo tiskati ovu kratku izjavu.

„Novi List“ brojem 271 u dopisu iz Dubrovnika, 29. rujna nosi:

„Svakako amo je poznato, da zastupnik Perić, sredinom kanonika Ljepopija, ponudio je upravu „Prava Crvena Hrvatske“ iz ruku nekakih iznenađenih, ne znam baš da li od četiri hiljade forina ili kruna, da postane organom i začetnikom one čudne misli, koja je preko Velebita ovih posljednjih dana našla svoju inkarnaciju u činičkoj osobi Iša Kršnjavoga, bivša osnutka Velike Hrvatske u okviru Velike Austrije itd.“

Ova je viest godna i lažna izmišljotina, jer niti sam kakvu svoju ponudu kanoniku Ljepopiju, niti sam u celom mojem životu ikad imao posla sa bilo kakvim mitnim izumima. Ufam se pak u Boga, da neću nikad tim sramotnim putem krenuti.

Beč, 3 listopada 1906.

Osobitim štovanjem zahvaljiva

Prof. I. V. Perić, zastupnik.

Delegat Šibenskog škol. kotara na do godišnjem pokrajinskom učiteljskom skupštinu bio je od kotarske nit. skupštine jednodušno — izim jednog člana — izabran učitelj g. Dinko Sirovica. Iz knjiškog kotara bit će delegat vriedni učitelj g. Ojuro Kalik.

Kontrolna smotra onih, te pripadaju narodnome ustanku bila je obdržavana ovdje dne 2 i 3. sv. m. u dvoristi vatrogasna.

Ermete Novelli predstavljati će sa svojom družinom u mjestnom kazalištu dne 9 i 10. sv. m. Prvu večer davat će „Papa — Martinu Košaru“, a drugu „Papa Lebonard“. Objie večeri bit će po jedan monolog izrečen od istog Novelli-a.

Poglavar Madiraza otišao nam je opet na dopust, da nadoknadi ono dane, koje za svog zadnjeg dopusta morao da žrtvuje, o da se žurno prije vremena povrati u Šibenik. Koliko će nam dugo bit odsutan, ne znamo, a mučno nam je vjerovati glasinama, kao da je odlučio ostaviti nas za uvijek. Bila bi od Boga grehota. On se u našoj sredini već običao, a i mi njemu. Nama je dakle sad tako s njime a to ne bi bilo Hrvatima ondje, gdje bi došao.

Kako vlada podpomozu pčelarjenje. Nakladom družva sv. Jeronima izišla je pred koju godinu knjižica K. Broza, u kojoj je rječ i o pčelarjenju sa pokretnim saćem. Tu između ostalog navadja se, kako duhan nije uzrok izkorenjenja pčela. Nas čovjek u Zagori odlučio onda započeti u svom mjestu racionalno pčelarjenje, upušt u njemu seljake, koji su veliko pčelarjenje u obće zanemarili bili, a koje im nekad bilo od velike koristi. Svi su se opravdavali, da su zanemarili pčelarjenje za to, jer da duhan umita pčele. — No pošto taj naš čovjek nije imao dovoljno svojih sredstava, obratio se molbom preko poglavarstva na namjesništvo, da mu u tu svrhu pomogne dotični učitelj poljodjelstva poprativ mu liepo molbu, ali od namjesništva nikakva odgovora. Poslio 7-8 mjeseci ponovio on istu molbu za pripomoć i poslao je ravno na namjesništvo, ali ni na prvu ni na drugu nema odpruke. Napokon je moljitelj san, uz veliku muku uredio mali uzorni pčelarnjak od kojeg ima liepa uspijeha. A treba i to pripomenuti, da je on izučio pčelarski tečaj na Glavici kod Knina, gdje je dobio vrlo dobro ocjenu, al ni to dakako nije namjesništvo uvažilo.

I na ovaj način podpomozu se kod nas najčednija poduzeća!

Naši učitelji, koji su lanske godine privatno spremali dječu za srednje škole, uspjeli su podpunno, dokazujuć stručnu spremu i napredak. Nijedan od učenika, koji se kod njih spremao, nije na izpitima pao; dok naprotiv nijedan učenik nije prošao, koji su bili podučavani od nestručnjaka. Ovaj je primjer dopokon otvorio oči nekim našim roditeljima, koji su se vlastitom štetom osvjedočili, da se za dječijeg instruktora ne može tražiti tko mu drago, već se

hoće osoba stručna i spremna. Našu lamsku preporuku o ovom predmetu, ponavljamo već sada početkom škol. godine.

Ministar unutarnjih posala Dr. barun Bie nerth, kako se može viditi iz njegovog odgovora na interpelaciju zastupnika Pitacco, bio je nasamaren. Ministar naime pripoveda o demonstracijam Hrvata i protudemonstracijam Talijana u Šibeniku, o navali na jedan dućan, o razbijenim prozorima i vratima, o demonstrativnim šetnjama protu talijanskim itd., itd., sve stvari posve neistinite. Mi radi toga ne krivimo ministra, jer je on govorio po primljenim izvještajima, a mi se stanovitim krivim i lažnim izvještajima ne čudimo, jer su nam dobro poznati i jer znamo da potiču od političkog činovnika smisljenjaka i suradnika „Dalmate“, onog lista koji je, kao uvijek, tako i u zadnje doba, upriličio, vodio i ravnao sve izkaze i napadaje na Hrvate. — Dakle, ne treba se čuditi niti nasamarenju jednog ministra.

Naš ratarski tečaj već početkom nove škol. godine nema učitelja teorije. Imao je dotični učitelj V. Baranović, ali sada — kako čujemo — on je odustao od službe kod ratarskog tečaja. Radi njega, t. j. za to, da se on povrati na to svoje mjesto, bio je otpušten učitelj Ivon, a sad nema ni jednog ni drugog. Učitelj Ivon međutim krenuo je na dalje nuanke u Klosterneuburg, g. Baranović će ići kamo se je već nagodio s pokrajinskim škol. viećem, a ratarski tečaj u Šibeniku neka životari. Liepo, uzorno!

Upravni odbor „Ubožnog Doma“ u Šibeniku imao je na 3. o. m. j. drugu svoju sjednicu, u kojoj je poprimio razne korisne zaključke za sve to bolje unutarnje uređenje tog skroz humanitarnog zavoda.

Domobranski novaci stigli su ove sedmice ovdje u Šibenik.

Zavod Sv. Dimitra u Zadru, kako je već bilo javljeno, otvorio se na 4. o. m. j. svečanim načinom. Upisalo se tridesetak unutarnjih, a oko sadan. deset vanjskih pitomkinja.

Priekoj potrebi da se našoj pčučkoj školi imenuje naročito upravitelja nije još udovoljeno. Po viestima, koje smo o tome primali, izgledalo je kao sigurno, da će imenovanje sliediti prije otvora škole, sada vidimo da su škole već otvorene, a upravitelja nema. Pošto se to pitanje ne bi smjelo odgađati, jer važno i neodgodivo, tako da je u istom saboru po našem zastupniku Dr. Dulibiću bilo potaknuto i usvojeno, bilo bi već skrajno vrijeme, da ga se i riješi.

Kako čujemo i ovo pitanje se oteže zaslugom poglavara Madiraze.

Gospodarska-sumarska zemal. izložba u Zagrebu u prošlu se je nedjelju zatvorila. Novine zagrabečke kažu, da je tu izložbu posjetilo ukupno od 300.000 osoba.

Tužbe traju još uvijek proti našem poštarekom uredu. Premalo je osoba koja činovnika bilo knjižonoša. Svi su prenatrpani poslom, pa ne dopievaju, da posluže strankama, kako je potrebno. Danas se je Šibenik protegano, prometni i Trgovacki saobraćaj ponarastao, a broj knjigonoša ostao uvijek jednak. Bilo bi već doba, da sa uvažue ove okolnosti i da se potrebama doskoči.

Primili smo sa zahvalnošću: najnoviji broj „Tamburice“ III tečaja. „Tamburica“ imade vrstnih suradnika, koji šalju originalno gradivo i viesti iz svih krajeva naše domovine.

Preporučujemo ovaj krasni list. — Urednik mu je g. J. Stjepušin.

Od g. Dr. Fr. S. Gundruma, Oriovčanina primili smo kratku, ali sočnu razpravicu o štetnim upliva alkohole po zdravlje, izradjenu po stećni profesora Dr. H. Weichselbaumu. Razpravica je snabdjevena i slikama za bolje razumijevanje.

Za družbu Sv. Cirila i Metoda u Istri primilo je naše uredništvo — od gosp. Roka Eraka iz Zlosela K 2 — u počast blagopokojne Kate pl. Gri-sogono.

Prija izkazanih K 757:09,

današnji primitak „2“—

Ukupno „759:09.

Napried za našu Istru!

Iz zapisaka

nekog mladog čudaka.

Iđem putem. Gurnem nogom papir i podignem ga. Bio je talijanski list (Bože, sačuvaj „Dalmata“) a u njemu poruka Hrvatima za sporazum.

Čitam, a u njoj deset poglavlja, taman ko deset zapovjedi božjih. Eto ovako čemo se sporazumiti odmah sa zemljacima talijanskog jezika:

I. Dalmacija nije koljevka hrvatstva, već je to koljevka latinstva.

II. Krešimir, Tomislav e tutti quanti moraju preći u bakju i legendu.

III. Svi koji imadu talijanska imena moraju

biti Talijani, oni inteligentni ljudi (grazie del complimento!), koji imadu *nomi stranieri* bila bi ga kap udarila, da je napisao *croat*) neka ih pišu talijanskim pravopisom, pa će postati i oni Talijanima. Exempla docent: *Medovitch, Smerčinič, Ghiglianovich, Dalmatinski* može puk govoriti i dalje u za-bitim selima, ipak radit će se i o njegovoj prosvjeti otvarajući svuda talijanske škole.

IV. Iz uredu valja izopćiti hrvatski jezik, a zakonom zajamčiti uporabu talijanskoga. Seljaci, koji govore *dalmatinski* neka dovedu tumača.

V. Po cijeloj zemlji imadu se svuda pokupiti hrvatska koplja i trobojnice i spaliti na lomači, a hrvatska društva raspustiti. Imovine hrvatskih društava prelazi u cassu „Lege“.

VI. Hrvatske novine valja da prestanu. Jedino se dozvoljava još jedan broj „Slohode“ pod uvjetom, da dr. Smolacka izjavi, da je Dalmacija talijanska zemlja i da imadu 99 Talijanaca na 1 Hrvata. Inače može i ona odmah likvidati. Dok se sasma ne utuče dalmatinski jezik i posljednje „cavre“ i „cavronzace“ izlaziti će „Pravi Dalmatinac“.

VII. Školska društva neka prekreje odjela u hršajlerska.

VIII. U prvom zasjedanju dalmatinskog sabora valja upitati sjedinjenje s Italijom.

IX. Narodnom himnom valja proglasiti pjesmu *del sì*.

X. Oni, koji se ne pokore ovim navedenim deset zapovjediama biti će ukrcani na parobrode i odvedeni u — *Kalabriju*.

Razmišljaj puče!

Per copia conforme

„Kapural“ *Ozevich* (ovo ja sam već poslušao III. zapovjed.)

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik

PETAR PILIĆ.

Tisak: „Katoličke Hrvatske Tiskarne“.

Podružnica Hrvatske poljodjelske banke na Rieci.

Naši novčani zavodi bavili su se do sada manje više izključivo novčanim poslovanjem t. j. davanjem zajma, novčevanjem mjenica i t. d. Hrvatska poljodjelska banka u Zagrebu, koja je za ovo nekoliko godina do 230 gospodarskih i vjetersijskih zadruga diljem Hrvatske osnovala, pošla je u razvijanju gospodarskog nam života jedan korak dalje. — Osnivanjem podružnice na Rieci sa robnim odjelom udovoljeo je jednoj davnoj želji i potrebi koli naših proizvađača toli potrošača. Žitarice i zemaljske plodine Hrvatske, pitome Slavonije i kitnjastog Srima dolazile su dosele u ruke i ljudima bez srima odlažaju za naš narodni razvitak, a veliki broj potrošača iz Hrv. primorja, Like i Kr. bave, Dalmacije i Istre bio je — da svoju potrebu pokrije — na iste upućen.

Koliko smo izvješteni, podružnica Hrv. poljodjelske banke stavila si je zadaću, da njenim posredstvom za hranu i zemaljske proizvode prodavcima kupece, a kupecima prodavca nadje, u kratko da vrši sve grane savjetnog komisionalnog poslovanja.

Na kupecima i prodavcima, na zadrugarima i gospodarima liži procvat te ustanove sve i svagda po ovoj staroj hrvatskoj: Ruka ruku mije, obraz obadrije.

Preporučamo poduzeće našim ljudima.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utanačena godine 1884, po općini slob. i kralj. vladavog grada Zagreba.

Jedini je domaći osiguravajući zavod.

Ova zadruga, osnovana na uzajamnosti, tom pokušano i najvjerčiem temelju prima, uz vrlo povoljne uvjete svake vrsti nekretnine (kuće, gospodarske zgrade, tvornice, motor-milnove i t. d.) te pokretnine (kao kućni namet, gospodarsko orudje, spremne strojeve, blago, žito, dućanski robu i t. d.) u osiguranje protiv požara i groma uz najnižiu cieniu i najbolje jamstvo.

Jamčevine glavnica zadruge 1 milijun kruna.

Godišni prihod premija i pristojba preko 700.000 K.

! Listnica obvezu zadrughnih članova

2.732.433.37 K.

! Posebne pričuve 300.000 K.

! Izplaćene požarne štete do ove godine

2.120.608.13 K.

„CROATIA“ posreduje za svoje osiguranike kod prvih novčanih zavoda za zajmove na nekretnine. o Za Dalmaciju i otoke daje glavno povjereništvo i nazorničtvo „CROATIAE“ u Splitu. — Sve nužne informacije i upute.

Ured: Ulica Dosud k broji 356 (leđa bivša Javna.)

Sposobni putni agenti primaju se i vrlo dobro honoriraju.

Objava:

Kupuje se rabljen glasovir, dobro uzučvan. Ponude neka se uprave Antunu Dobroniču, učitelju, u Drnišu.

Traži se u Šibeniku mali stan sa 2 sobe i predsobljem ili kuhinjom i s električnom razsvjetom. Ponude pod I. 3. B. nek se pošalju Upravi lista u Šibeniku.

Prodaju se 4 bačve od 28—30 hl. uz povoljnu cieniu. Bačve su u dobrom stanju, zgodne za drop. Tko želi nabaviti, neka se obrati našem uredništvu.

RIEČKA PODRUŽNICA

HRV. POLJODJELJSKE BANKE

DIONIČKO DRUŽTVO

Via del Molo br. 2. — Rieka — Via del Molo br. 2.

Prima novac na uložne knjižnice i ukamačuje ga za sada sa riziših 3.6%.

Prima novac uz ustanoviti se imajuće uvjete na tekući račun (Conto Corrente).

Oblavlja naplate i izplate za tuđi račun na mjestnim i stranim tržištima.

Kupuje i prodaje za vlastiti i tuđi račun sve zemaljske proizvode i raznovrstnu robu: brašno, posije, grah, sočivice, laneno i kud-ljno sjeme, djetelinu, sieno, suhe šljive, pekmez, šiske, žir, borovicu, sjeme od bundeva (misirače, tikve), kožu, govedji loj, vosak, umjetno gnojivo, gospodarstvene strojeve, vinogradarske sprave i potrebštine (galicu i sumpor).

Podjeljuje predumove na sve vrsti žitarica, zemaljskih proizvoda i robu, koja brzom pokvarenju izložena nije.

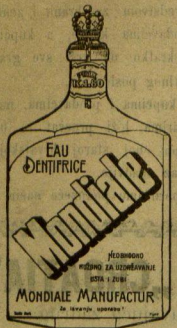
Preuzima na skladište žitarice, zemaljske proizvode i za uskladištenje sposobnu robu u vlastitim skladištima i vrši sve time skopčane transakcije.

Bavi se u obće svim poslovima, koji u te struke zasjecaju.

Poslovanje strogo točno i savjestno.

Brzjaviti: Poljodjelska, Rieka.

NAJBOLEJŠE SREDSTVO ZA NERGOVANJE USTA I ZUBI.

Člano skladište za Dalmaciju kod gosp. **VINKA VUČIĆA** — Šibenik.

Ne čitati samo, već kušati se mora
davno prokušani medicinski

Steckenpferd Sapun
od lješjanova mlička

od BERGMANNA i druga, Draždžani i Tetschen na/L. od prije poznat pod imenom BERGMANNOVA SAPUNA od lješjanova mlička

da se lice oslobodi od sunčanih pjegica, da zadobije bijeli tein i njezinu boju

Predplatne komad **80** para u Drogariji **VINKA VUČIĆA**, Šibenik.

Società anonima per l'utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia.
DIONIČKA GLAVNICA K 8000.000

Sjedište u TRSTU. Radnja u ŠIBENIKU.

PRIMISSIMA

CALCIUM CARBID

KOD KUPNJE 100 KILOGRAMA STOJI Kr. 26 franko Šibenik
netto težina (ne brutto za neto)

Novac se šalje unaprijed ili uz ponuče. Za velike količine popust uz pogodnu.

PREDSTAVNIK I SKLADIŠTAR
FAUSTO INCHIOSTRI — ŠIBENIK.

VAŽNO ZA DJECU:

Jedan od najboljih načina, da se **djeca sačuavaju zdrava**, da im se **poboljša krv i ojačaju pluća** jest davati im više puta na dan **meda**, ili sama, ili s kruhom i s mliekom.

— Preporuča se i starijima proti nazebanu.

Čista naravnog meda po 60 nov., klg. može se dobit samo kod

Vladimira Kulića.

Seaki Irgovac, koji ne oglašuje svoju robu, ustupa mjesto svojim takmacima, koji oglašuju.

Drogarija Vinka Vučića Šibenik (prije A. Junakovića)

preporuča svoj bogato oskrbljeni dućan raznim ljekovitim mirodijama, predmetima iz gume, svakovrstnim mineralnim vodama, velikim izborom najfinijih parfama i predmeta nužnih za bolesnike.

Čudnovat je uspjeh

koji se postizava uporabom najnovijeg ličila za kosu od orahova ekstrakta

Nuisol-a

od Bergmannova i druga u Draždžanim i Teschen na/L., jer nadmašuje naravnim bojom, koju daje vlasima i bradi, sve dosadašnje pronalazke.

Dobiva se u staklenkama po K 2.50 u Drogariji **VINKA VUČIĆA**, Šibenik.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA
PODRUŽNICA ŠIBENIK
(Centralna u Dubrovniku i Podružnica u Zadru)

obavlja slijedeće poslove:

Prima novac u svrhu ukamatavanja na uložnice i blagajničke doznacnice, te uz potvrde na tekni ili na ček račun.

Precizna vrijednosne papire i ine vrijednote u pohranu. Prenizima u svrhu naplate mjenice, napunice i čekove za našu državu i za inostranstvo.

Daje predumove na vrijednosne papire, zlatni i srebrni novac i robu.

Kupuje i prodaje vrijednosne papire i vrijednote, naročito sva vrsti državnih i privatnih sredaka, državnih zadužnica, željezničkih i industrijalnih papira, založnica prioritetnih obveznica, inostranskog novca u papiru, deviza, zlatnog i srebrnog novca naše zemlje i inostranstva.

Unovčuje izvučene sredke, zadužnice i dospjele kupone, te nabavlja nove kuponske arke. Provdaja osiguranje proti tečajnom gubitku izriebanih sredaka i zadužnica.

Obavlja vinkulacija i devinkulacija svih vrsti vrijednosnih papira, polaze vojničko-ženitbene i sve druge jamčevine u vrijednosnim papirima, te prodava konverzije.

Izvršuje isplate na svim mjestima naše i drugih država, te izdaje kreditna pisma.

Esksplira mjenice, napunice i kupone vrijednosnih papira. — Prodaje promese za sva vačenja. — Obavlja besplatno reviziju svih sredaka naše države i drugih u njoj dozvoljenih. — Osim toga obavljat će i sve ostale transakcije, koje zaspjecaju u bankovnu struku, uz najpovoljnije uvjete. Sve pojanje obavijesti daje rado usmeno i pisмено.

Hrvatska Vjeresijska Banka (Podružnica Šibenik)

Banca Commerciale Triestina

Izdaje Kreditne listove sva na mjesta Monarhije i Inozemstva.

Bavi se kupnjom i prodajom deviza, valuta i javnih papira.

Otvara kredite uz tovarne dokumente u Novi Jork, London, Pariz, Hamburg itd. itd. uz umjereni kamatnjak.

Daje predumove na vrijednosne papire, robu, warrants i tovarne dokumente uz uvjeta, koje će se ustanoviti.

Daje jamčevinu za carine skladišta Kontiranja (Contirungs-Lager).

Preuzimanje u pohranu i upravljanje:

U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garanciju proti kojoj mu drago pogibelji, provale i vatre i kojoj je posećen osobiti nadzor sa strane bankovnih organa, primaju se u pohranu vrijednosni papiri, zlato, srebro i dragocjenosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravljanje istih.

Osiguranje vrijednote proti gubitku izriebanja.

BANCA COMMERCIALE TRIESTINA.

Izdaje uložne knjižice na štednju uz dobit od 3 1/2 %.

Otvora tekuće račune u raznim vrijednotama.

Iskassi i Obavlja utjerivanje mjenica na sva mjesta Inostranstva, odrezaka i izriebanih vrijednosnih papira uz umjerenе uvjete.

Izdaje svojim korentistima doznacnice na Beč, Ansig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carlsbad, Cervignano, Cornons, Cernovicu, Eger, Rieku, Friedek, Gablonz, Gorica, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lator, Linz, Olomuc, Pilsen, Polu, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solograd (Salzburg), Split, Teplitz, Troppan, Warnsdorf, Bečko-Novomjesto i druge glavne gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na Inozemstvo po najboljem dnevnom tečaju.

Stovanom obćinstvu preporučujem upotrebljavanje **MAGAZINOVE SMREKOVAČE**, koja okrepiljuje želudac, razgrijava živce, zadržava proljev i lieči od groznice, tifusa, lunjavice i t. d.

Samo čista, odlikovana „Smrekovača“ dobiva se kod distilera

RISTA P. MAGAZINA
Šibenik (Dalmacija).

Čudnovat je uspjeh

koji se postizava uporabom najnovijeg ličila za kosu od orahova ekstrakta

Nuisol-a

od Bergmannova i druga u Draždžanim i Teschen na/L., jer nadmašuje naravnim bojom, koju daje vlasima i bradi, sve dosadašnje pronalazke.

Dobiva se u staklenkama po K 2.50 u Drogariji **VINKA VUČIĆA**, Šibenik.

SVOJ K SVOME **SVOJ K SVOME**

JEDINA HRVATSKA TVORNICI VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU

Častim se preporučiti p. n. obćinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama svoju krasno uređenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIJEĆA

Kod mene se dobit mogu izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

-- sviijeće od pravog pčelinjeg voska --

kao i finog crkvenog tamjana.

Prodajem dobra i svijeća — po zdravlje — korisna meda Klg. po K 1:20 para.

Kupujem uz dobru cijenu u svim količicama žutog voska.

Staku i najmanju naruču p. n. mušterija obavljam najspretnije, kao i, uz najpovoljnije uvjete.

S veščestovanjem
VLADIMIR KULIĆ
Šibenik (Dalmacija) glavna ulica

Jedina hrvatska tvornica voštanih svijeća u Šibeniku

Jedina hrvatska tvornica voštanih svijeća u Šibeniku

JEDINA HRVATSKA TVORNICI VOŠTANIH SVIJEĆA U ŠIBENIKU